SHULE YA SEKONDARI THEMI HILL

JARIBIO LA KWANZA I,

KISWAHILI KIDATO CHA NNE-2020

Muda: saa 3:00

Maelekezo

1. Karatasi hii Ina sehemu A, B na C zenye jumla ya maswali **kumi na mbili (12).**
2. Jibu mswali yote kutoka sehemu A, B na chagua maswali matatu kutoka sehemu C.
3. Zingatia maagizo ya **kila sehemu** na **kila swali**.
4. Simu za mkononi na vitu vyote visivyoruhusiwa **havitakiwi** kuwepo katika chumba cha mtihani.
5. Andika **Namba yako ya mtihani** katika kila ukurasa wa karatasi ulizotumia kujibia mtihani.

SHULE YA SEKONDARI THEMI HILL

SEHEMU A (alama 15)

Jibu maswali **yote** katika sehemu hii.

UFAHAMU

1. **Soma kifungu cha habari kifuatacho kisha jibu maswali kwa kuandika herufi ya jibu sahihi pembeni mwa namba ya swali.**

Nisubiri! Nisubiri nini? Sikupewa talaka. Nilitelekezwa. Jani linapeperushwa lakini hakuna mkono wowote unaothubutu kuliokota, kama vile ambavyo angesema nyanya yangu. Hata hivyo niliishi. Niliyajua matatizo ya usafiri yaliyokuwepo. Wanangu walikwenda shuleni kwa
taabu lakini walivumilia na kuchekelea. Siku moja nikamsikia dada akiwashauri. "Hasa! Msimwambie mama jinsi watu wanavyobanana mwenye magari wakati wa kwenda na kurudi
kazini".

Nililia kwa furaha iliyochanganyika na huzuni. Nilifurahi kwa vile nilipendwa na wanangu na nilihuzunika kwa vile sikuwa na uwezo wa kuikabili hali halisi iliyokuwepo. Kwa hiyo nilikueleza bila kukuficha hali hiyo ya kuhuzunisha ya maisha yetu. Wakati ambapo bibi mama-mkwe alikuwa akizitembelea pembe zote za mji akitumia gari la Modu, na Binetuu alikuwa akitamba katika barabara zote akiendesha gari la aina ya Alfa Romeo, mara jekundu mara jeupe. Sitasahau kamwe jamala uliyonifanyia wewe, dada yangu.

Wala sitasahau kamwe furaha na mshangao nilioupata wakati ambapo muuzaji wa magari ya aina ya Fiat aliponiita na kuniambia nichague gari nililotaka, na kwamba wewe ungegharimia kila kitu. Wanangu walishangilia kwa furaha walipotambua kwamba mahangaiko yao yalikuwa karibu kumalizika, mahangaiko wayapatayo wanafunzi wengi sana kila siku. Katika urafiki, mna upendo mkuu usiojulikana. Huwa unakomaa wakati wa matatizo. Lakini ukali uliozidi mno huua upendo. Urafiki hukaa imara katika nyakati zinazochosha na kuudhi na kuwatenganisha waliooana. Ama kwa hakika katika urafiki mna upendo uliolenga juu kabisa kusikojulikana. Wewe sonara ulijinyima na ukaweza kunisaidia wakati wa dhiki.

Nikajifunza kuendesha na nikautawala woga wangu. Hii nafasi ndogo iliyoko kati ya usukani na kiti cha mbele ikawa yangu. Ninapokanyaga klachi mwendo unaongezeka. Nikikanyaga breki mwendo unapungua, na ninapotaka kwenda kasi nakanyaga akselereta. Nilijivunia akselereta. Nilipoikanyaga kidogo tu gari ilichanganya mwendo mkali. Miguu yangu ikajifunza kuchezecheza juu ya hizo pedali. Wakati nilipokuwa nimekata tamaa kabisa nilikuwa najisemea mwenyewe:

"Kwa nini Binetuu aendeshe gari na siyo mimi? Tena niliwaza." Nisimdanganye Aisatu! Niliishinda hiyo vita ya mishipa ya fahamu na ya kujishinda binafsi. Niliipata leseni ya kuendesha na nilikufahamisha. Nilikueleza, na sasa je? Wanangu wakiwa wamestarehe kwenye kiti cha nyuma ya gari yangu aina ya Fiat 125, rangi ya maziwa, ambayo ulinileteа wanaweza kumwangalia kwa dharau yule mke mwenzangu.

Maswali:

(i) Mwandishi wa habari hii ana matatizo ya;-

A kupewa talaka na mumewe

B umaskini uliokithiri

C kutelekezwa na mumewe

SHULE YA SEKONDARI THEMI HILL

D kutokuwa na usafiri
E kuwa na watoto wengi.

(ii) Binetuu ni:
A Rafiki yake mwandishi
B Bibi mkwe wake mwandishi
C Mke mwenzie mwandishi
D Hawana uhusiano wowote
E Jirani wa mwandishi.

(iii) Mwandishi anaposema “katika urafiki mna upendo mkuu … unakomaa wakati wa matatizo”,anamaanisha kuwa
A Akufaaye kwa dhiki ndiye rafiki wa kweli
B Rafiki wa kweli ni yule anayekupenda wakati wa dhiki tu
C Kila shetani na mbuyu wake
DHhuruma ya kweli inapatikana wakati wa dhiki
E Rafiki ni yule mwenye upendo wa chati

(iv) Nyanya kama lilivyotumiwa na mwandishi maana yake ni
A Tunda linaloungwa kwenye mboga B rafiki mzee
C Mama wa mzazi wako D ajuza
E Yote si kweli.

(v) Kulingana na habari hii kuna vitu vitatu muhimu vinavyotumika wakati wa kuendesha gari.
Navyo ni:
A Usukani, breki na klachi
B Kiti cha dereva, klachi na akselereta
C Pedali, klachi na breki
D Klachi, akselereta na breki
E Akselereta na breki.

(vi) Neno “jamala” kama ilivyotumiwa na mwandishi linamaanisha
A Wema wako B juhudi zako
C Rehema zako D upendo wako
E Upole wako.

(vii) Kulingana na habari hii Modu ni
A Jina la mume wa mwandishi
B Aina ya gari
C Halijulikani maana yake

SHULE YA SEKONDARI THEMI HILL

D Majibu yote si kweli
E ni rafiki wa sonara.

(viii) Rafiki yake mwandishi kazi yake ni
A Sonara
B Mfanyabiashara
C Muuza magari
D Afisa
E Dereva.

(ix) Sifa za watoto wa mwandishi kulingana na habari hii ni
A Wenye upendo, huruma, wavumilivu na wapole
B Wavumilivu na wenye furaha wakati wote
C Wakaidi na wanaocheka ovyo
D Wakaidi kwa majirani na marafiki
E Sifa zote hizo wanazo.

(x) Mwandishi anazungumzia matatizo yanayowakumba wanawake
A Katika jamii
B Wasio na upendo
C Waliotelekezwa na waume zao
D Walioachiwa watoto kuwalea peke yao
E Wote wenye ndoa.

2. Chagua kifungu cha maneno kutoka **orodha B** kinachotoa maelezo sahihi ya maneno/neno katika **orodha A** . Andika herufi ya jibu sahihi kando ya namba ya kipengele cha swali katika zako za kujibia.

i) Nomino	A.	Hutoa taarifa kamili.
ii) Lahaja	B.	Hukaa mwanzoni mwa mzizi
iii) Sentensi shurtia	C.	Karatani, sahani, mama.
iv) Mofimu huru	D.	Hutumika katika kuzalisha maneno.
v) Viambishi	E.	Huzungumzwa katika eneo dogo.
	F.	Huwa na hadhi ya sentensi
	G.	Ki, nga, nge.
	H.	Mara nyingi hukaa baada ya kitenzi au kivumishi

SHULE YA SEKONDARI THEMI HILL

SEHEMU B (ALAMA 40)

SARUFI, UTUMIZI WA LUGHA, UANDISHI NA MAENDELEO YA KISWAHILI.

Jibu maswali **yote** katik sehemu hii.

3. a) Nini maana ya ngeli za Nomino?

   b) Uainishaji wa ngeli kwa mtazamo wa kimamboleo unajikita kuzigawa ngeli kwa kuzingatia kigezo gani? Weka mifano katika jibu lako.

4. Eleza tofauti mbili (2) za msingi zilizopo kati ya kirai na kishazi. Toa mifano miwili kwa kila tofauti.

5. a) Utata katika mawasiliano huweza kusababishwa na mambo mengi, taja mambo manne yanayoweza kusababisha utata katika mawasiliano.

   b) Vipi tunaweza kuondoa utata katika mawasiliano, orodhesha mambo manne wanayopaswa kuzingatia wazungumzaji katika kuondoa utata katika mawasiliano.

6. Kila tasnia ya uandishi ina hatua zake muhimu za kufuatwa katika kuandika, kwa ufafanuzi wa kina onesha hatua zinazopaswa kufuatwa katika uandishi wa barua rasmi.

7. Wewe kama raisi wa serikali ya wanafunzi pamoja na msaidizi wako mmehudhuria kikao cha kupanga siku ya mahafali ya kidato cha nne. Andika kumbu kumbu ya kikao kilichofanyika katika shule yenu kilichokuwa na wajumbe 20.

8. Lugha ya Kiswahili inatamalaki na kuvuka mipaka ya dunia. Onesha mchango wa lugha ya Kiswahili katika maendeleo ya sekta mbali mbali ndani na nje ya nchi. Tumia hoja nne katika jibu lako.

SEHEMU C (ALAMA 45)

FASIHI KWA UJUMLA

Jibu maswali **matatu (3)** katika sehemu hii.

SHULE YA SEKONDARI THEMI HILL

9. Uhifadhi wa fasihi simulizi umekumbwa na changamoto nyingi katika karne ya sasa ya sayansi na teknolojia. Tumia hoja **tkuano** fafanua changamoto hizo.

10. Kwa kutumia hoja tatu kutoka katika kila tamthiliya onesha ni kwa jinsi gani mandhari yameweza kuibua maudhui katika tamthiliya hizo.

11. Washairi huwa hawaoti wanaposhika kalamu zao, huwa wako macho ndani ya jamii wanazoziandikia. Thibitisha dai hili kwa kutumia diwani mbili ulizosoma. Toa hoja tatu kutoka katika kila diwani.

12. Waandishi wengi wamewaangalia wanawake katika mtazamo hasi na chanya. Tumia riwaya mbili ulizosoma jadili mitazamo hiyo ki undani. Tumia hoja tatu kutoka katika kila riwaya.

SHULE YA SEKONDARI THEMI HILL

ORODHA YA VITABU

❖ **USHAIRI**

1. **Waskatonge** - M.S Khatibu (DUP)
2. **Malenga Wapya** - TAKILUKI (DUP)
3. **Mashairi ya Chekacheka** - T.A. Mvungi (EP & D.LTD)

❖ **RIWAYA**

1. **Takadini** - Ben J. Hanson (MBS)
2. **Watoto wa Mama N'tilie** - E. Mbogo (H.P)
3. **JoLENOVOka la Mdimu** - A.J Safari

❖ **TAMTHILIYA**

1. **Orodha** - Steve Reynolds (MA)
2. **Ngoswe Penzi kitovu cha uzembe** - E. Semzaba (ESC)
3. **Kilio chetu** - Medical Aid Foundation (TPH)

Soma sana,Sali sana ,Chukua tahadhari Corona inaua!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

CR

Mwalimu wa Somo.

SHULE YA SEKONDARI THEMI HILL